

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Afanasie Axentiuc

RG-50.572*0055

Numele și prenumele interviuatului: Afanasie Axentiuc

Data nașterii: 1923

Locul nașterii: Pociumbăuți, Republica Moldova

Rola interviului: RG-50.572.0055.01.01

Data interviului: 15 februarie 2007

Afanasie Axentiuc este născut în anul **1923**, în satul **Pociumbăuți** și a fost interviuat cu privire la acțiunile împotriva evreilor care au avut loc în localitatea sa, la începutul celui de-al Doilea Război Mondial.

El relatează despre strângerea evreilor din sat de către **jandarmii români** care i-au dus într-o altă localitate **Zăicani**, unde au fost ținuți câteva zile și apoi duși într-o vale și omorâți. El spune că știe toate acestea de la un sătean, **Hăbășescu Vladimir**, care a fost dus și el cu evreii, acuzat că ar fi **comunist**, dar a fost salvat de un alt sătean, **Vasile Ceuca**, care s-a dus acolo cu **steagul cuzist**.

Afanasie Axentiuc mai povestește de un evreu din sat, **Șmil**, care și-a omorât soția și copilul și apoi **a dat foc la casă** și s-a sinucis, ca să nu fie prins de jandarmi. El mai spune că prin 1949, 1950 a întâlnit **romi** care se întorceau de la Bug.

[01]:00:00:00 - [01]:30:50:00

Question: Spuneți-ne, vă rog, numele dumneavoastră de familie și prenumele.

Answer: Axentiuc Afanasie a lui Ion.

Q: În ce an v-ați născut ?

A: În [19]23.

Q: Unde v-ați născut ?

A: Aici în **Pociumbăuți** în luna februarie. Acum cum se spune la noi trefu, iaca la 14 a fost trefu.

Q: În anul **1941**, când s-a început războiul, unde vă aflați ?

A: Aici am fost, în Pociumbăuți.

Q: În Pociumbăuți atunci, la începutul războiului erau evrei, se aflau evrei în sat ?

A: Nu, atunci la noi au fost evrei atunci în [19]41. Când s-a început războiul cu nemții, apoi de acum pe dânșii i-au strâns pe toți din toate satele astea și i-au dus la **Zeicani**, era postul de jandarm, și i-au strâns grămadă acolo și i-au ținut vreo 2, 3 zile, cât acolo, și pe urmă i-au adus pe valea aceea acolo și i-au împușcat. Dar eu taman mulgeam vaca, eram de vreo 16 ani,

mulgeam vaca, am auzit țipând, răcnind: „băi, ce-i ?”. Dar de aici altul spune: „mă tem că împuşcă jidanii”. Dar eu am lepădat căldarea și mână pe deal acolo, vreun kilometru și ceva e. când am ajuns acolo de acum ei, aceia era cu mitraliera aceea, cu pușca aceea cu în spate, de acum pleca, și acum era o serie care i-a învelit. Când am ajuns până aproape acolo, de acum ei erau înveliți. Și apoi am venit acasă. Și în [19]62 au făcut monumente pentru eroii căzuți pe luptă la noi după Pociumbăuți, Mândreni și Horodiștea și eu lucram acolo la primărie și am spus: „băi, hai să facem și la acolo la oamenii aceia nevinovați”. Și am organizat și am dus acolo și am făcut monument, iaca dacă vă urcați pe dealul acela să vă uitați că este monumentul făcut și dintre ei s-au mai găsit care au spus familiile și au făcut așa un, și am mai scris dintre ei, dar dacă nu am știut care, nu am știut, am mai scris unii, dar acum nu-s, sunt șterși, este numai stâlp. Dar ei acolo borta aceea, de acum e nivelată toată. Și acela care a organizat cu, locotenentul acela, Raca familia lui, în România. Și mai mult ce pot să vă spun din ei, fiindcă erau așa spunea că vreo 20, 21 de oameni, cu femei, cu copii, ce au fost. Și apoi unul la noi tot atunci, **Șmil**, cu tot cu soție și cu copil, copilul, iaca, îl țin minte, avea prăvălie. **Boanță**, era o fetiță frumușică de vreo 4, 5 ani, și s-a suit în pod și a tăiat femeia, copilul și s-a tăiat și el, întâi a dat foc, întâi i-a tăiat pe aceia și el, pe semne că s-a tăiat el, că de acum când s-au dus, noi am alergat acolo oameni, apoi era în sat s-a umplut tot, mă scuzați, o putoare, nici nu puteai sta în sat. Și apoi dimineața după ce au stins oamenii cu căldările focul acela tot, au căutat un iacic și i-au pus într-un iacic și i-au dus, aici era monumentul, nu mai e, și i-au îngropat acolo, într-o râpă acolo, și i-au învelit. Și atât, mai mult de dâșii nu știu nimic.

Q: Spuneți, vă rog, ne-ați spus că când s-a început războiul în [19]41, au început să-i strângă pe dâșii. Dar cine au început să-i strângă pe dâșii ?

A: Cine ? Jandarmii. Postul de jandarmi, că era atunci post de jandarmi. Era post și de soldați.

Q: Jandarmii de a cui ?

A: Românești. **Jandarmii românești**, aceia au umblat prin sate și i-au strâns grămadă și

Q: Dar i-au strâns de la începutul războiului sau a mai trecut mult timp, când ?

A: Când a trecut atunci în [19]41, când au ajuns prin iunie, apoi războiul numai a trecut și pe dâșii și i-a strâns, că atunci comanderul României era Antonescu. Antonescu a dat pricaz: toți evreii să-i strângă la grămadă, și i-au strâns la grămadă și i-au nimicit și gata.

Q: Mata ai văzut cum i-au strâns pe dâșii ?

A: Nu, eu nu i-am văzut când i-au dus încolo, nu i-am văzut, nu i-am văzut. Dar așa i-au strâns. La noi aici în Pociumbăuți era un evreu bătrân, bătrân și l-a pus într-o căruță și l-a dus tot acolo.

Q: Unde l-a dus ?

A: L-a dus acolo la râpa aceea și acolo l-a și împușcat.

Q: Dar mata ai văzut cum l-a dus pe dânsul ?

A: Nu am văzut, nu am văzut, dar așa spunea că iaca l-a pus într-o căruță și l-a dus acolo.

Q: Cine ți-a spus despre asta ?

A: Oameni, oameni care lângă dâșii acolo aproape era.

Q: Când i-au strâns pe dâșii, nu știi, i-au strâns într-o zi sau i-au strâns în mai multe zile, cât timp a durat ?

A: Da în vreo două zile i-au strâns pe toți. Ce, era numai un jandarm ? Erau o grupă de jandarmi.

Q: Cam câți jandarmi ?

A: Cam vreo 10-15, că din toate satele astea s-au dus și i-au strâns și i-au dus. I-au dus cu automatul din urmă.

Q: Ai văzut cum îi duceau ?

A: Nu, nu, mi-a spus acolo că-i ducea cu automatul din urmă, că să nu fugă.

Q: Mata ai spus înainte că i-au ținut la Zăicani.

A: Apoi da. I-au dus acolo și i-au ținut închiși, o zi, două acolo, cât i-au ținut închiși, apoi i-au scos după ce i-au strâns pe toți. Dacă i-au strâns pe toți, de acum i-au dus la râpa aceea și i-au împușcat și...

Q: Dar ai fost vreodată la Zăicani acolo, ai fost când erai ei închiși acolo ?

A: Nu, nu, nu. Nu am fost, nu am fost, nu am fost. De la noi a fost un om, era comunist, și ei pe comuniști tot îi strângea grămadă și dacă îi găsea îi împușca și pe aceia. Și l-au dus și pe dânsul cu evreii în acolo în postul acela acolo și de aici feciorul lui s-a dus, aici la noi a fost un om că avea steagul partidului cu ăștia, cuzist. Și a luat steagul și s-a dus acolo la post la Zăicani. Și l-a scos pe omul acela de la noi, l-a scos, nu l-a dus la împușcat. L-a scos și l-a adus acasă.

Q: Dar mata de unde știi despre istoria asta ?

A: Păi iaca dacă chiar aici a fost, a treia casă cel care era, **Vasile Ceuca**, așa îi zicea familia lui.

Q: Vasile Ceuca ?

A: Da, Vasile Ceuca.

Q: Acesta-i omul care s-a dus să-l salveze ?

A: Care s-a dus și l-a scos pe acela.

Q: Și de unde știi istoria asta despre că Vasile Ceuca s-a dus să-l scoată, ți-a povestit el ?

A: D'apoi dacă am văzut steagul lui, el a ajuns atunci și a aninat, când a mers războiul el a aninat steagul pe

Q: Pe casă sau ?

A: Dinaintea ușii acolo pe casă, că nemții când mergeau apoi

Q: A partidului cuzist ?

A: A partidului cuzist.

Q: Dar cum arăta steagul ?

A: Steagul era așa ca când un fel de trei culori.

Q: Trei culori ?

A: Da. Și avea așa niște stele pe dânsul.

Q: Și cel de culori erau pe dânsul ?

A: Era galben, roșu, albastru.

Q: Și ce fel de stele ?

A: Da stele așa cum e la, scuzați, la americani au stele așa avea și acela stele.

Q: Și ai spus că el și-a pus steagul, dar pe urmă de unde știi că el s-a dus la postul de jandarmi ca să-l scoată ?

A: Păi dacă l-a adus, că acela trăiește la a patra casă de la mine, a murit omul acela.

Q: Îți aduci aminte familia lui, familia ?

A: **Hăbășescu Vladimir.**

Q: Hăbășescu ?

A: Hăbășescu Vladimir a lui Ion.

Q: Și ți-a povestit Hăbășescu despre cazul acesta ?

A: Dar cum, el ne-a povestit cât acolo cu evreii, au fost cu dânsul acolo.

Q: Hăbășescu a povestit că au fost evrei ?

A: Da, a zis că i-au dat într-un grajd acolo, scuzați, i-au închis fără lumină, fără nimic, ședeau împrejur cesăvoii cu automate ca să nu iasă și ne-a povestit el tot așa.

Q: Dar Hăbășescu el înainte de război ce post deținuse, lucrase ceva pentru sovietici ?

A: El înainte nu a lucrat nimic, el era țăran la pământ.

Q: Pur și simplu era comunist și de asta l-au luat ?

A: Da. Da.

Q: Pe dânsii când i-au dus de la Zăicani spre groapa aceea, mata ai văzut cum i-au dus ?

A: Nu am văzut, nu am văzut, eu numai am auzit împușcând și când am ajuns acolo de acum aceia mergeau cu automatele acelea, nu, cu stampilimiot, așa roatele acelea le-am văzut cum ridica în deal, se duceau.

Q: Când ai auzit împușcând ? Era ziua, dimineața, seara ?

A: Pe la ora cinci seara, așa a fost, după-amiaza, seara, în deseară era așa, pe la cinci. De acum dacă vitele noastre umblau la deal și vaca de acum era venită acasă și eu, scuzați, mulgeam vaca, și când am auzit țipând am lepădat căldarea aceea tot și zic, ce-i băi. Mai fugeau mai mulți oameni de vale încolo: „mă tem că au împușcat oamenii aceea, băi”.

Q: Cine spunea așa, oamenii ?

A: Oameni care ieșise: „mă tem că au împușcat pe oamenii aceea”. Și când am ajuns acolo spun că ofițerul acela cu aceea, vreo 10 erau.

Q: Vreo 10 oameni erau ?

A: Vreo 10 din ăștia jandarmi.

Q: Vreo 10 jandarmi erau ?

A: Jandarmi care de acum se duceau, dar după aceea și i-au învelit, aceea tot au făcut.

Q: Jandarmii i-au învelit ?

A: Da, da, da. Tot aceea. Groapa aceea cine a făcut-o nu știu. Dar când i-au învelit, aceea toți cu, mai erau mă tem că și oameni, dar nu știu să spun, că oamenii nu i-am văzut, am văzut numai când am ajuns acolo au învelit tot borta aceea și m-am întors înapoi, zic: „, ce să șed, au învelit oamenii, ce să șed să văd ?”.

Q: E la mata de acasă de unde erai până la groapa aceea cât de departe ?

A: Să spun cam 2 kilometri.

Q: Cam 2 kilometri ?

A: Da. Dar sunt pe dâmb așa, știi, și s-a auzit tot. Aici valea aceea trage și s-a auzit.

Q: Se auzeau împușcăturile așa de departe ?

A: Da, s-a auzit cum mitraliera trăgea.

Q: Și se auzeau ceva și glasuri de oameni ?

A: Da, da, ei, scuzați, s-au auzit ăăăă, răcnea dacă de acum.

Q: Și mata cam cât timp ți-a trebuit ca să ajungi acolo ? ăștia 2 kilometri cam cât timp ai făcut, ai mers ?

A: Cât, cât acolo ? Atunci eram tânăr, puteam, fugeam, într-un ceas și ceva am ajuns acolo, ori poate două ceasuri. Dacă am dovedit până acolo și de acum erau înveliți, apoi tot nu-i aproape.

Q: Când ai ajuns acolo, mai erau și alți săteni ?

A: Mai erau, mai erau, mai erau oameni, mai erau, spuneau: „băi, iaca, i-au învelit pe toți, i-au împușcat pe toți, băi, iaca, aici”.

Q: Și ai spus pe cine i-au împușcat ? Au spus că pe evrei i-au împușcat ?

A: Da. Da, da, da.

Q: Lumea i-a cunoscut ?

A: Ei, dacă i-au închis la post de jandarmi acolo, cum ? Și acesta acum, dacă de la noi din sat i-au luat și tot acolo i-au dus.

Q: Cât de mare era groapa aceea ?

A: Ei, ce să spun ? Să spun să fi avut așa, așa să fi avut vreo 10 metri așa.

Q: Vreo 10 metri ?

A: Așa, dar așa ia mai largă a fost, trebuie să fi avut vreo 4 metri iar. Dacă vreo 21 de oameni au îngropat acolo, ce.

Q: Mata de la ce distanță ai văzut groapa, cât de aproape erai de dânsa ?

A: Iaca așa ca în casă acolo la mine. Eu de pe dâmb m-am uitat, acolo era un dâmb așa înalt și m-am uitat așa.

Q: Cam câți pași aproximativ de unde erai mata până la groapa aceea ?

A: Trebuie să fi fost vreo 10 metri, 15.

Q: Vreo 10 metri. Și când venise ai spus că era

A: De acum veneau oamenii, că eu când am ajuns oamenii venea aproape de acolo, dar eu zic: „mă duc, băi, să văd”. De acum oamenii veneau de acolo, alții au fost care au făcut acolo când.

Q: Erau ceva lucruri împrejurul gropii, era ceva obiecte ?

A: Nimic, nimic, nimic, nimic, nimic.

Q: Dar jandarmii, când ai venit iaca lângă groapă, ei unde erau de acum ?

A: Ei s-au ridicat pe deal, de acum erau la vreo 200 de metri de la mine.

Q: Vreo 200 de metri ?

A: Da.

Q: Ei se întorceau de acum înapoi ?

A: Grămadă se duceau încolo.

Q: Cam câți erau de toți ?

A: Cam să spun să fi fost vreo 10, vreo 10, 11, pe aici.

Q: Erau înarmați ? Aveau arme cu dânsii ?

A: Eu nu știu, arme nu am văzut, dar l-am văzut stampilimiot, eu îl știu, chisonul acela vă spun îl ducea în spate.

Q: Îi știai pe cineva din jandarmi, i-au cunoscut, îi știai ?

A: Nu, nu, nu știu, nu știu, nu știu. Numai pe **ofițerul** acela care era **de post**, apoi îl știu.

Raca.

Q: Și l-ai văzut și pe dânsul acolo printre ?

A: Păi dacă el prin sat venea aici, venea pe dânsul nu l-am văzut acolo, dar eu spun cum venea prin sat el. venea, că el venea cu jandarmii, știi, venea noaptea, era starea de asediu, fără lumină, la ora nouă dacă nu stingeai lumina și te găsea, te bătea cât nu încăpea în tine.

Q: Dar mata ai spus că el a organizat. De unde știi că el a organizat ?

A: Păi dacă el era șeful de post. Și el, el a primit însărcinarea ca să strângă, să-i împuște.

Q: Și ai spus că a dat pricaz, a dat ordin Antonescu. De unde știi despre asta, că Antonescu a at ordin ?

A: Dacă Antonescu a fost, el a fost în partidul cuzist, și-n timpul acela el a rămas conducător în locul lui Mihai. A rămas Antonescu, și spunea Antonescu a ucis jidani.

Q: Cine spunea așa ?

A: Norodul spunea că Antonescu a ucis jidani, a dat pricaz el. Și prin România, prin România tot i-au strâns.

Q: Episodul cu casa care a ars din sat. Vreau să înțeleg, casa a ars înainte de ce au fost omorâți evreii sau după ce au fost omorâți evreii ?

A: În vremea aceea, atunci i-au împușcat pe evrei și i-au luat de aici și seara a ars, s-a ucis el singur.

Q: Vreau să înțeleg: mata ai spus că era undeva vreo ora cinci

A: Când am plecat încolo.

Q: Când ai plecat. Vreo cinci, șase, cât ai fost acolo, ai ajuns și ai văzut tot. Casa lui Șmil, da ?

A: Da.

Q: A ars înainte de asta sau după asta ?

A: După asta.

Q: După asta ?

A: După asta. Seara, seara.

Q: În aceeași zi sau în altă zi ?

A: În aceeași zi. În aceeași zi, noaptea, noaptea, să fi fost pe la ora 10 noaptea, în sat, că el a trăit, el avea să-l ia jandarmii, că jandarmii au trăit bine, ei veneau la dânsul, el avea prăvălie și mai pilea, mai și pe dânsul l-au lăsat, cred că el a cerut: „băi, lăsați-mă că eu am să mă omor”. Cine știe că pe dânsul l-au lăsat și el noaptea s-a omorât el singur el.

Q: El era unicul din sat care a rămas cu familia lui, care nu i-a luat ?

A: Da, da, da. El a fost numai.

Q: Și mata ai fost acolo când ardea casa lui, ai fost aproape ?

A: Era stins când am ajuns acolo de acum focul, dar nu se putea, care zvârlea cu o căldare, așa se depărta, că, scuzați, în sat nu puteai șede de putoarea aceea, de seul acela de om ars. Tot satul acesta tot era fumul acela de

Q: Mata cam pe la ce oră ai ajuns la dânsul acasă, iată, când ardea casa cam când ai venit spre casă ?

A: Pe la 2 din noapte să fi fost.

Q: Și când ajuns acolo era încă lume ?

A: Lumea era acolo, stingea cu căldările, că au stins-o lumea, că atunci nu era pojarnâi, stingea lumea de la cigurul acesta, de la balta asta, aducea cu căldarea și arunca acolo și au stins-o. dar ce au stins ? Că a rămas nimic, numai podul, tot a ars.

Q: Și familia lui, familia lui Șmil tot era în casă când a ars casa ? De unde voi știți

A: Care ?

Q: Ai spus mata că Șmil avea soție și avea fiică, da ?

A: Da, avea, un copil avea, de vreo 4, 5 ani și soție, atât avea.

Q: Și ei tot au murit acolo în casă în foc ?

A: Apoi acolo, aceia care și-au dat foc, el cu soția, acolo în foc s-a dat.

Q: Dar de unde știți, că ați spus că el a omorât dintâi pe soție și pe fiică ?

A: Dacă , cum, s-a suit în pod și așa spunea că a tăiat soția și a tăiat copilul și a dat foc și la urmă s-a tăiat și el.

Q: Dar cine spunea așa ?

A: Oamenii spuneau.

Q: Dar mata ai văzut corpurile lor ?

A: Nu am văzut nimic corpurile lor, numai iasce când îi ducea, i-au dus pe aici pe lângă mine în deal încolo.

Q: Iasce, asta o ladă a adus ?

A: O ladă așa mare, într-o ladă mare i-au pus.

Q: Și în lada aceea ce era acolo ?

A: Oasele, ce era ?

Q: Oasele. Mata ai văzut oasele ?

A: Nu le-am văzut nimic, nu am văzut.

Q: Dar cine a pus oasele astea în ladă ?

A: Acolo megieșii acei care spunea că i-a luat cu furca, nu cu mâinile, dar cu furca așa și i-au pus oasele acelea.

Q: Și mata ai văzut cum duceau lada ?

A: Am văzut cum duceau lada acolo în deal, au dus-o într-o căruță, au pus și o duceau, lada aceea cu oasele acelea a lor.

Q: Din casa lor s-a mai salvat cineva, mai era încă în casa care a ars sau nu era nimeni ?

A: Nu, nu era nimeni.

Q: Din satul acesta, din Pociumbăuți sau din alte sate, mata știi cumva, ai auzit despre cazuri când alți evrei au reușit să se salveze ?

A: Nu știu, nu știu, nu știu, au reușit să se salveze ori nu, nu ți-o spune.

Q: Nu ai auzit de nici un caz ?

A: Nu, numai auzeam de unul aici de la Pociumbeni, două fete, erau, a spus, că spunea unul, două fete, măi, a spus, așa frumoase, și se ruga la șeful de jandarmi să le dea voie să ele se duc să, că se gândea că dacă s-or boteza, nu le-o împușca. Și a zis că se ruga la plutonierul acela, la Raca să le dea voie că ele se duc să se boteze și să schimbe numele de evreu. Așa am auzit. S-au dus și le-au împușcat acolo, le-au dus.

Q: Nu le-a dat voie ?

A: Nu le-a dat voie.

Q: Românii mai persecutau și pe alții în afară de evrei ?

A: Nu, nu, îi persecutau dacă, spun, dacă era partidul comunist ori cum era consomolist, dacă era, îl duce așa, dar nu, nu, nu era organizat încă așa consomoliști ca să fie.

Q: Și îi omorau sau îi băteau ?

A: Îi duceau tot la moarte, da.

Q: Mata mai știi și alte cazuri de comuniști sau consomoliști pe care ei i-au arestat ?

A: Nu, nu-i știu, nu-i știu, nu-i știu, ce să spun, nu-i știu.

Q: Dar în genere cum se comportau

A: Auzeam că iaca pe undeva pe unde i-au găsit i-au făcut tot în comandă și i-au dus, i-au dus tot și i-au împușcat pe undeva.

Q: Dar

A: D'apoi pe țigani cum i-au strâns pe toți ?

Q: I-au strâns pe țigani ?

A: Pe țigani i-au strâns pe toți, ce, nu ați auzit ? Sunteți... I-au dus tocmai la Bug acolo, pe toți i-au strâns.

Q: Dar erau țigani aici ?

A: Aici nu erau, dar de unde i-au strâns, țiganiii toți, că se jeluiau ei: „băi, ne-au dus la Bug, băi, acolo, băi, ne-a dus la Bug acolo și ne-au ținut grămadă, băi”.

Q: Mata ai văzut țigani, ai vorbit cu dânșii care ți-au spus așa ?

A: Da, da, da, da, da. Că pe urmă au venit de acum după aceea vreme apoi au venit, de acum după ce s-a terminat războiul, apoi au venit de aceia țigani pe aici, care cu, care făcea sape, făcea. „Ne-au dus tocmai la Bug”.

Q: Dar când a fost asta ?

A: Antonescu, el spunea că „Antonescu, bă, ne-a dus la Bug, Antonescu, bă, ne-a dus la Bug”.

Q: Mata singur ai vorbit chiar cu dâșșii și ți-au povestit ?

A: Cum ? Dar cum, dacă țiganii veneau, iaca eu aici am avut, de la deal nu a fost casă, a fost un fel de câmp aici, ne-a lăsat părinții. Și au venit țiganii cu șatra, iaca aici de la deal, veneau cu șatra, și apoi lăsa acasă copiii mici, mâncare și spunea la țigani, țigăncile, iaca, să luați seama să nu mănânce câinii, să mănânce ei. Și veneau țigăncile cumiști, știi, și ne așezam și mâncam.

Q: Și când și-au povestit ei despre asta, îți amintești cam ai spus că era spre sfârșitul războiului. Când se întorceau ei de la Bug ?

A: Eu în, prin [19]49 am venit acasă și prin [19]50 am văzut de aceia, țigani de aceia care au fost pe aici, au venit.

Q: Și ei erau țigani de la noi, de aici de pe locuri ?

A: De aici de pe locuri, de aici din Moldova.

Q: Din Moldova ?

A: Da.

Q: Îți amintești de pe unde erau ei, ți-a spus cineva ?

A: Nu ți-oi spune, nu ți-oi spune de unde. Ei veneau cu șatra, umblau tot satul acesta, se duceau în celălalt sat, se duceau în celălalt sat, și făceau sape, făceau, atunci erau pluguri, arai cu caii, făcea fiare de plug, îndrepta, atunci nu era, tot cu caii era, cu boii.

Q: Și ți-au povestit ce au făcut acolo când au ajuns la Bug ?

A: I-au strâns grămadă acolo și i-au ținut acolo în, la Bug. Și de acolo pe semne că a fost pricaz așa și le-a dat drumul.

Q: Și unde trăiau ? Dar v-au povestit ceva cum trăiau ?

A: Nu știu, ce să spun, nu știu, nu știu.

Q: Știi ceva ce s-a întâmplat cu lucrurile, cu obiectele la evreii care au fost împușcați de jandari, cu căruțele lor, cu... ?

A: Ce să spun dacă aceia acolo dacă le-au dat foc la casa aceea poate cine știe, poate oamenii care au fost în dodii, poate le-au luat din casa aceea ei tot, ce putem să spunem

Q: Au mai fost și alte familii, îți amintești ce familii de evrei au mai fost în sat aici în Pociumbăuți ?

A: A fost **Pincu** unul, **Melman** familia.

Q: Și ce s-a întâmplat cu dânșii, nu știi ?

A: Tot acolo i-au luat. El a avut moară aici, moară de apă era atunci.

Q: Avea familie ?

A: Nu.

Q: Era singur ?

A: Era cu soția. Poate avea familie, dar nu știu. Eu pe dânșul, știu că era la moară el, avea casă, avea

Q: Cum se purtau în genere jandarmii români cu populația din sat ?

A: Cum se purta ? Disciplină. Îți spun că stare de asediu, dacă la ora 9 stai cu lumina, apoi bătaie nu încăpea în tine. Da. Dacă vreau să șezi mai târziu, puneai lampa, că atunci cu lampa, nu cu lumina. Puneau sub masă acolo și ședeai și mai vorbeai cu unul, megieșul care era, târziu ședeai și mai vorbeai, că altfel nu puteai.

Q: Dar prin sat nemți au fost ?

A: Păi au mers pe aici tot, au mers pe aici, mergea cu motocicletele, cu. Iaca, partea acealaltă mergea iar și rușii încolo și împușca din partea astalaltă împușca în aceia acolo, pe aceea parte.

Q: Dar nemții au participat și ei la strânsul evreilor și la omorâțul evreilor ?

A: Nu. Nu, nu. Când de acum, apoi, ei pe urmă i-au strâns pe evrei, după ce a mers războiul, când a trecut războiul și i-au strâns pe ăștia.

Q: Dar nemții au persecutat pe cineva din oameni cât ei au fost ?

A: Nu, aici pe nimeni nu. Au luat căruțe, au luat căruțe cu... și au pus armament, ce au pus și au dus în urmă ce au dus, la front, ce au cărat nu știu. Au fost luate căruțe de la noi, cu oameni, cu

Q: Ne întoarcem la episodul cu împușcarea. Mata ai spus că ai auzit împușcături și ai auzit un țipăt așa ?

A: Da, da, da, da, da.

Q: Țipetele acelea care le-ai auzit, țipătul, spuneau ceva, ai putut să auzi și cuvinte sau ceva ?

A: Nu, nu, cuvinte nu am auzit, numai când am auzit, au tras cu mitraliera aceea, trrrrr, și am auzit, știi, cum împușcă și au început a țipa, cred că au țipat mai mulți, ce numai unul.

Q: Și nu ai auzit cuvinte deloc ?

A: Deloc nu am auzit cuvinte.

Q: Și nu ai putut să auzi nici în ce limbă țipau ?

A: Nu. Păi toți vrei au fost atunci, ce. Tot a lor, că i-au strâns pe toți.

Q: Dar asta oamenii pe urmă ți-au spus că ei evreii ?

A: Da, da. Când i-au strâns acum acesta care a fost aici, Vasile Ceucă, a spus că evreii i-au împușcat. L-a scos pe omul acela, l-a scos de acolo.

Q: Și pe dânsul l-a scos mai înainte de asta ?

A: L-au scos pe dânsul și apoi i-au dus pe aceia la împușcat.

Q: Deodată ?

A: Da. Pe dânsul l-au scos și pe aceia au spus că i-au dus la, aici, la râpă i-au adus.

Q: Și oamenii aceia care erau la râpă, sătenii, tot ți-au spus că ?

A: Da, da, da, toți au spus că: „iaca acolo pe toți i-au împușcat și ei au chicat în râpa aceea și gata. Au spus că i-au pus pe malul râpei așa în rând, și i-au împușcat pe toți și ei au chicat în râpă așa.